

Varför berätta Bibeln för barn?

Biskop Sören Dalevi

Jag minns att jag skämdes.

Min dotter Hanna var bara fyra år gammal, och vi hade besökt biblioteket. Jag skrev på en doktorsavhandling om barnbiblar, och kunde liksom inte låta bli att pröva olika barnbiblar på mina barn. Och Hanna ville ju låna barnbibeln om Moses i vassen som just hade kommit ut.

På kvällen läste vi så Moses i vassen, och Hanna blev rejält berörd. När vi läst klart, sa Hanna med gråten i halsen: ”Pappa... man gör inte så med barn”. Jag minns att jag gick ut ur rummet och skämdes. Hur kan man läsa en sådan text för ett barn? Det var bara det att nästa kväll ville hon höra berättelsen om Moses i vassen igen. Och nästa kväll igen.

Och detta är en av poängerna med otäcka berättelser, enligt berättelseforskaren Bruno Bettelheim: just det att de är komplexa och svåra rymmer en hemlighet. Barn är nämligen människor, och svåra berättelser fyller en livstolkande funktion för barn. Barn förstår redan tidigt, menar Bettelheim, att tillvaron är betydligt mer komplex än vad de vuxna vill erkänna för dem. Berättelserna blir därför för barnen som ett språk, ett livstolkande språk, där man kan spegla också tillvarons mörkare sidor.¹

Åren 2003 till 2007 jobbade jag heltid som lärare och doktorand på Karlstads universitet. Det hela resulterade i en doktorsavhandling om barnbiblar som jag lade fram i februari 2008. Jag fick under doktorandtiden, och ofta efter den, frågan: ”Ska du inte skriva en barnbibel själv?” Svaret var alltid och självklart ett rungande nej. På samma sätt som forskare på deckarlitteratur inte ska skriva egna deckare, ska forskare på barnbiblar inte skriva egna barnbiblar. Men när jag blev biskop kom frågan i ett nytt ljus; det var en präst i Västerås som först ställde frågan till mig i ett mejl. Borde jag inte göra mitt herdabrev som en barnbibel? ”Det blir en chans för dig att göra ett statement: att inte bara skriva om teologi utan faktiskt *göra* teologi”. Jag svarade så där som man kanske ofta gör: ”kul idé, men jag tror inte det”. Men frågan blev kvar, mognade... och jag tänkte ”jag är ju inte längre barnbibelforskare, utan biskop”.

Så här är nu en barnbibel med det ödmjuka namnet *Barnens Bästa Bibel*, och i denna text tänker jag redogöra lite kort för hur jag tänkte när jag skrev boken. Varför blev det just detta urval av bibelberättelser? Vilka är

1 Bettelheim, s 9-18, s 45-51.

mina utgångspunkter i urvalet? Hur tänkte jag teologiskt när jag bearbetade texten? Och kan barn rentav lära oss något om Gud? Det är kring dessa frågor texten kretsar.

Låt oss börja med frågan om urval, som är en avgörande fråga när det gäller barnbiblar. För något som jag kom fram till i min avhandling, är det att frågan om urval hänger ihop med hur man ser på barnet, det vi kort och gott kan kalla för barnsyn.

Barnsyn – vad är ett barn?

Den amerikanska teologen Bonnie Miller-McLemore har beskrivit hur synen på barnet ur teologiskt perspektiv har utvecklats sedan medeltiden. Hon beskriver tre sätt att se på barnet: en förmodern, en modern och en postmodern syn på barnet.² Den *förmoderna* synen bygger på tanken att barnet går ut i världen märkt av arvssynden. Ett uttryck för denna arvsynd är barnets onda vilja, en vilja som det är föräldrarnas och samhällets uppgift att kväsa och bryta ned. Barnet föds enligt denna syn ofullkomligt till en fallen värld, och det är därför viktigt att tukta barnet. Philip Grevens viktiga och obehagliga bok *Spare the Child: The Religious Roots of Punishment and the Psychological Impact of Physical Abuse* visar hur religiöst färgade föreställningar var en viktig komponent i denna barnsyn – men det är en annan artikel.

Med upplysningen uppstår det Miller-McLemore kallar den *moderna barnsynen*. Barnet ses här som ett oskrivet blad, en *tabula rasa*. Med förgrundsgestalter som John Locke och Jean-Jacques Rousseau kom barnen, tvärtemot den förmoderna barnsynen, att ses som sociala och goda. Barnen föddes inte alls med någon arvsynd, tvärtom var de sociala och goda. Om barnet visade upp ett destruktivt eller aggressivt beteende berodde det inte på någon medfödd arvsynd, utan på dålig uppfostran. Miller-McLemore menar att den förmoderna barnsynen kännetecknas av att *ofullkomliga barn föds in i en fallen värld* (imperfect children in a fallen world) medan den moderna synen kännetecknas av att *fullkomliga barn föds in i en ofullkomlig värld* (perfectible children in an imperfect world).

2 Miller-McLemore, s 13-23. Beskrivningen av barnsynerna bygger på de resonemang som jag utvecklar i min doktorsavhandling. Se Dalevi, 2007, s 23-24 och 261-62. Ett intressant konstvetenskapligt perspektiv, som parallelliserar och förstärker Miller-McLemores resonemang, finns hos Anne Banér. Se Banér, s 4-19.

Miller-McLemore ser idag en tredje barnsyn på uppseglande, en post-modern barnsyn. Här föds det *ofullkomliga, potentiellt labila barnet in i en ofullkomlig, labil, värld* (the imperfect, even potentially volatile, child in an imperfect, volatile world). Modernismens upphöjda och romantiserade bild av barnet måste, liksom den förmoderna betoningen av det depraverade och syndfulla barnet, enligt Miller-McLemore kompletteras. Den postmoderna barnsynen kommer till i en tid då man har börjat inse att även barn är kapabla att utföra hemska handlingar även om de fått en bra uppfostran. Dessutom har den rosaskimrande synen på samhällets utveckling som modernismen stundtals gjorde sig skyldig till ersatts av en insikt att allt i världen inte nödvändigtvis utvecklar sig till det bättre. Barnet är enligt denna barnsyn ofullkomligt och dessutom potentiellt labilt, och det föds till en ofullkomlig och labil värld.

Miller-McLemores kategoriseringar är något grovhuggna och förenklade, men erbjuder ändå en resonansbotten för att tala om synen på barn och barndom. Inte minst hjälper de oss att se att barndomen formas av de föreställningar om barn som en bestämd tid uttrycker, och att barndomen på många sätt är en ideologisk och kulturell konstruktion.³

Barnsyn och urval

Något som alltså blev mycket tydligt för mig när jag forskade på barnbiblar var att frågan om barnsyn hängde ihop med urvalet av bibelberättelser. Till exempel var det högst påtagligt att många barnbiblar på 1990-talet och framåt helt enkelt valde bort ”svåra” bibelberättelser som Kain och Abel. Kvar blev en massa ”snälla” bibelberättelser. Men är det så livet ser ut? För att säga det med Astrid Lindgrens ord: ”Barn måste få veta att livet också rymmer både sorg och ondska och nöd, att livet inte bara är ett litet glättigt ställe.” Består inte mycket av Astrid Lindgrens litterära storhet i att hon just vågade adressera livets svåra frågor, utan att försöka förenkla? Hennes författarskap viker inte ens för de svåraste av frågor: döden, alkoholism, illvilja, avundsjuka, elakhet, ondska, sjukdom... Barn vet helt enkelt från tidig ålder att tillvaron inte bara är glädje och godhet. Och genom god barnlitteratur som tar dem på allvar får de hjälp att göra sin tillvaro begriplig. Även barn jobbar med sin livstolkning och sin livsförståelse. I denna livstolkning kan Bibelns berättelser vara viktiga, för att inte säga avgörande. Det gäller även Bibelns svåra berättelser, att bara servera dem ”snälla” berättelser är inte nödvändigtvis snällt.

3 Sommer, s 18.

För att säga det med Janusz Korczak: ”Vad är det för förberedelse inför livet att intala barnen att allt är riktigt, rättvist, förnuftigt, välmotiverat och oföränderligt?”⁴ Jag beslöt därför att inte vika från de svåra bibelberättelserna i mitt urval av berättelser i *Barnens Bästa Bibel*. För barn vet att livet inte är ett litet glättigt ställe.

Men låt mig få utveckla denna barnsyn ett varv till, och låt mig då få gå till en fråga som vi alldeles för sällan ställer oss: vad kan vi som vuxna lära av barnet? Har barnet alls något att lära oss? För att få svar på de frågorna, låt oss börja med att titta på berättelsen om Jesus och barnen.

Jesus och barnen – så kan man också se på barnet

Berättelsen om Jesus och barnen finns med i de tre synoptiska evangelierna (Matteus, Markus och Lukas), medan den helt saknas i Johannes-evangeliet.

”Folk kom till honom med barn för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. När Jesus såg det blev han förargad och sade: ’Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in.’ Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem.”
(Markus10:13–16)

”Sedan kom man till honom med barn, för att han skulle lägga händerna på dem och be. Lärjungarna visade bort dem, men Jesus sade: ’Låt barnen vara, och hindra dem inte från att komma hit till mig! Himmelriket tillhör sådana som de.’ Och han lade händerna på dem och gick sedan därifrån.”
(Matteus 19:13–15)

”Folk kom också fram med sina barn till honom för att han skulle röra vid dem. Lärjungarna fick se det och visade bort dem, men Jesus kallade dem till sig och sade: ’Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn, han kommer aldrig dit in.’”
(Lukas 18:15–17)

De flesta bibelforskare är idag överens om att Markus skrev sitt evange-

4 Korczak, s 90.

lium först, och att Matteus och Lukas sedan använde Markus som grund när de skrev sina evangelier.⁵ Om du läser igenom texterna ovan, och börjar med Markus, så ser du att mycket talar för att så är fallet.

Matteus och Lukas har dock inte oreserverat tagit över Markus text, ganska ofta ändrar de båda saker i Markus berättelse. Som i detta fall, där Jesus ilska tas bort. Hos Markus blir nämligen Jesus ”förargad” på lärjungarna, medan Matteus och Lukas tagit bort detta. Denna Jesus ilska hänger förmodligen samman med Markus övergripande teologi, där lärjungarna gång på gång porträtteras som oförstående inför Jesus verksamhet, och överlag framställs som avskräckande exempel. Såväl lärjungarnas handlingar som deras ord visar genomgående i Markus på deras svårigheter att vara just lärjungar.⁶

Matteus och Lukas mildrar ofta dessa negativa omdömen från Markus; följaktligen saknas Jesus förargelse över lärjungarna i deras versioner.⁷ Men i det stora hela är texterna, trots vissa skillnader, ändå ganska lika. Inte minst är det tydligt att Jesus ord om barnet och Guds rike i Markus-texten finns nästan ord för ord hos Lukas. Matteus har däremot en lite annan version. Tittar man noga ser man att orden ”Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in”, där Lukas har samma ordalydelse som Markus, saknas hos Matteus. Matteus talar dessutom, som överallt annars i hans evangelium, om ”himmelriket” istället för ”Guds rike”. Men han har ändå med orden om barnen och himmelriket, fast lite tidigare. ”Sannerligen, om ni inte omvänder er och blir som barnen kommer ni aldrig in i himmelriket” (Matteus 18:3). I det sammanhanget handlar det om vem som är störst i Guds rike, vilket får oss att förstå hur Matteus tolkar orden om att omvända sig och bli som barnen. Med andra ord: orden om barnen och Guds rike/himmelriket finns med hos såväl Markus som Lukas och Matteus, fast på lite olika sätt och med lite olika ord.

När vi nu kunnat konstatera att berättelsen om Jesus och barnen finns med hos tre av evangelisterna, kan man dock gå ett steg till, och hävda

5 För en översiktlig redogörelse av den synoptiska teorin, se till exempel. Ehrman, s 105-113 eller Collins, s 85-95.

6 Rhoads, Dewie & Michie, s 123-124.

7 Vilket inte hindrar att även Matteus stundtals porträtterar lärjungarna i dubiöst ljus, se till exempel Kingsbury, s. 139-145.

Illustration ur *Barnens Bästa Bibel*, Marcus-Gunnar Pettersson

att Jesus uppmärksamhet och betoning av barnen inte bara finns i just denna text, utan att det faktiskt är en hållning som genomsyrar mycket av hans övriga undervisning. Ofta betonade nämligen Jesus i sin undervisning det lilla, det som ingenting betydde i andras ögon: ”Saliga de som är fattiga i anden, dem tillhör himmelriket” (Matteus 5:3). För Jesus hade det lilla och uträknade en alldeles speciell betydelse. Att följa Jesus var att ta till sig ett underifrånperspektiv, att lägga av sig all prestige. Det är också så Matteusevangeliet förstår orden ”Sannerligen, om ni inte omvänder er och blir som barnen kommer ni aldrig in i himmelriket”, eftersom han placerat Jesusordet i en kontext som handlar om vem som är störst i Guds rike.⁸

Betoningen på barnen var alltså inte något allmänt småttrevligt som Jesus gjorde för att vinna billiga poäng, såsom det skulle kunna ha varit om någon publik person hade gjort det idag. Tvärtom, för en vuxen man på den här tiden var det märkligt att lyfta upp barn i famnen; det var kvinnans uppgift att handha den lågstatusaktivitet det var att ta hand om barn.⁹ Att visa bort barnen, som lärjungarna gjorde, var det för situationen mest rimliga. Perikopens början hos Markus, där lärjungarna motar bort barnen, kontrasteras därför effektivt av dess slut, där Jesus omfamnar barnen.¹⁰ Jesus betoning på barnen är dock helt i linje med hans övriga budskap, och skulle man tvingas välja en text som sammanfattar Jesus budskap skulle detta vara en bra text att välja. För här återfinns mycket av det som är centralt i Jesus gärning och omvändelsebudskap i övrigt. Ordet för omvändelse skulle också kunna översättas ”ändra sinnelag” eller ”tänk annorlunda”.¹¹ Det är just annorlunda som barnen tänker. Och det är just annorlunda som Jesus tänker. Vågar vi också tänka annorlunda? Eller väljer vi att tänka som alla andra?

Därför bör vi lägga Markus betoning på ”förargad” i minnet. Det är nämligen inte ofta som Jesus blir arg och förbannad i evangelierna (faktiskt bara vid ett tillfälle till, i Markus 3:5). Detta är med andra ord något som ligger Jesus varmt om hjärtat. Han följer dessutom upp sin ilska med att hävda att ”den som inte tar emot Guds rike som ett barn”

8 Collins, s 473.

9 Gundry-Wolf, s 43.

10 Markus är för övrigt ensam om att nämna att Jesus omfamnar barnen. I Matteus lägger han händerna på dem, och hos Lukas rör han dem inte alls.

11 Bauer, Metanoew, s 511-513.

aldrig kommer in i det. Mycket talar för att Jesu ilska har att göra med att lärjungarna fortfarande tänker i termer av status och prestige, en fråga som tas upp strax innan hos Markus (9:34ff).

Vi har nu fördjupat oss i bibeltexten om Jesus och barnen, och hur den ser ut i de tre synoptiska evangelierna. Men vad kan texten betyda idag? Jag har ju redan så sakteliga börjat, men låt mig nu få ge min tolkning.

Vad kan texten betyda idag?

Vad teologer i alla tider grunnat på är vad det är i att vara barn som Jesus lyfter fram i berättelsen om Jesus och barnen: är det barnets beroendeställning som lyfts fram, alltså betoningen av det utsatta och hjälplösa barnet, som ju helt uppenbart inte har så mycket att förhäva sig över vad goda gärningar eller rikedom anbelangar? Eller är det snarare barnets öppenhet och oförstörda sätt att närma sig livet, med andra ord barnets kvaliteter som åsyftas, till exempel tillit, prestigelöshet, ärlighet och förmågan att tro? Eller är det som jag tror, både och?

I detta sammanhang måste också frågan lyftas in om vad ”barn” innebär. Enligt FN:s barnkonvention är man barn tills man är 18 år gammal. Mot detta kan ställas frågan: hur många 17-åringar känner sig som barn, och hur många 17-åringar vill kategorisera sig själva som ”barn”? På Jesus tid var man dock barn under betydligt kortare tid. Nya testamentet är ju skrivet på grekiska, och det grekiska ord som används av Markus och Matteus, *paidia*, benämner förmodligen barn under sju års ålder.¹² Lukas använder ett annat ord, det grekiska ordet för ”spädbarn”, *brefos*, så han vill möjligen betona att det handlar om mycket små barn.¹³ Vad man kan konstatera är att barn har en framträdande roll i evangelierna,

12 Luz, s 504. Ordet paidion står enligt Bauer för ett barn som är under puberteten, Bauer s 604. Luz listar dock ett antal argument för att det handlar om barn upp till sex års ålder. Även Gundry, s 146-147 och Bakke, s 1, menar att begreppet paidion sträcker sig upp till sju år.

13 Det grekiska ordet brefos har en betoning på mycket små barn, vad vi på svenska skulle kalla nyfödda eller bebisar. Ordet kan även användas om ofödda barn och embryon. Bauer, s 147. Den svenska översättningen Bibel 2000 över sätter dock ”barn” i samtliga tre fall, medan till exempel den engelska översättningen NRSV översätter ”infants” i Lukastexten och ”little children” i Markus- och Matteustexten. Samtidigt är det vanskligt att dra för stora växlar på grekiska ord, även ordet paidion kan översättas med spädbarn, Bauer s 604. Mot detta kan man invända att Lukas medvetet valt att ändra paidion till brefos, och att mycket talar för att detta innebär en specificering.

inte minst mot bakgrund av barnets undanskymda position i den antika världen. Även om barnet kunde ha en mer framträdande position inom judendomen än i den hellenistiskt grekiska kulturen, har det noterats att det ingenstans i den antika judiska litteraturen eller i annan religiös litteratur från den här tiden förekommer att barn lyfts fram som ideal för vuxna att ta efter. Barn hade helt enkelt en relativt låg status i antiken.¹⁴

Det är i det ljuset vi ska förstå Jesus uppmaning till vuxna att bli som barn (Markus 9: 33–37, Matteus 18:1–5, Lukas 9:46–48). I Matteusevangeliet är det dessutom barnen som ser och förstår vem Jesus är och därför ropar ”Hosianna Davids son” i templet (Matteus 21:15). Jesus ser vilka barnen verkligen är, när ingen annan gör det, och barnen ser vem Jesus verkligen är, när ingen annan gör det. Denna mycket medvetna betoning på barnet är ett tydligt drag i de synoptiska evangelierna, och förmodligen något som var utmärkande för Jesus verksamhet.¹⁵

I en vuxenvärld där effektivitet, ordning och fin yta poängteras lyfter Jesus således fram ineffektiva, stökiga och snoriga barn. Men vad är det då barnen kan lära oss vuxna? Det är mycket, men tre saker förtjänar att framhållas.

För det första: barn tänker ofta provokativt. De ställer frågor som vi själva aldrig skulle fråga, och de är genuint intresserade av andliga spørsmål. Innan ett barn har fyllt sex år har det ställt sig de grundläggande existentiella frågorna, och sedan ägnar det resten av sitt liv åt att omformulera och finna svar på dem. Vad fanns före Gud? Vad händer när jag dör? Var kommer jag ifrån? Barn har helt enkelt ett annat perspektiv, vilket gör att de ser andra saker. Barn kan, på väg till förskolan, stanna upp och titta på en ekorre, även när den vuxne är försenad och stressad. Barn har inte vett att vara stressade och effektiva, de är helt enkelt som ”himlens fåglar” och ”ängens liljor” som lever här och nu (Matteus 6:26, 28).

För det andra: barn är ofta prestigelösa. De fjäskar inte för auktoriteter som vi gör, de är genuint öppna och ärliga mot alla människor, oavsett rang i hierarkin. Ta bibeltexten om pojken med de fem fiskarna som exempel, det är ju en totalt idiotisk gest att komma med fem fiskar till så många människor. Men pojken med de fem fiskarna tänkte annorlunda,

14 Gundry-Wolf, s 31-36.

15 Luz, s 505-506.

han tänkte underifrån, han tänkte med andra ord kristet. Jesus talade ofta om behovet av omvändelse, och ordet ”omvändelse” skulle som redan sagts kunna översättas ”tänk annorlunda”. Här är barnen utmärkta ideal att ta efter. För de tänker just annorlunda. De lever i omvändelse, även om vi vuxna är duktiga på att ta det ifrån dem.

För det tredje: Jesus säger att den som tar emot ett barn tar emot honom. Och den som håller ett nyfött barn i sina armar kan ana vad Jesus menar: i det nyfödda barnets ögon anar vi en glimt av det gudomliga, en hälsning från den Helige själv. ”Att kyssa ett nyfött barn är att kyssa Skaparens hand”, för att säga det med Cyprianus ord.

Till dessa punkter kan småbarnsföräldern dessutom lägga till en fjärde punkt: barn knyter oss till den kroppsliga verkligheten här och nu. Att uppfostra barn är ofta en frustrerande praktik där man inte sällan balanserar på en tunn tråd för att få det praktiska i tillvaron att gå ihop. Barn får oss helt enkelt att inse att andlighet inte är ett fjärmande från denna världen, utan att andlighet knyter oss till världen.

Andlighet är kroppslighet, och Gud frälser inte från livet utan till livet. Jesus budskap var ett annorlunda budskap, på tvärs mot de hierarkiska maktordningar som vi människor så lätt anpassar oss till. Det var ett budskap om personlig integritet, om att stå för det man tror på, oavsett konsekvenserna. Det var ett budskap om prestigelöshet, om ärlighet, om att tänka nytt och annorlunda. Mycket av detta budskap sammanfattas i berättelsen om Jesus och barnen.

Guds rike står för något annat än det maktspel som vi vuxna så ofta spelar med i. Guds rike kräver en ständig omvändelse, att vi ständigt tänker om och tänker nytt. Att vara kristen är att vara på väg. Och här kan vi lära av barnet. För barnet tänker nytt och annorlunda, ärligt och utan hänsyn till person eller position. Vågar vi ta Jesus utmaning på allvar, finns i texten om Jesus och barnen en källa till förnyelse av det kristna budskapet i vår tid. Genom att ta till sig barnets fräscha sätt att möta bibeltexten och traditionen kan vi vuxna lära oss något om Guds rikes väsen. På så sätt kan såväl traditionen och kyrkan förnyas.

Det är denna barnsyn och dessa teologiska utgångspunkter jag hade med mig, när jag gjorde urvalet och bearbetade texterna till Barnens Bästa Bibel.

Illustration ur *Barnens Bästa Bibel*, Marcus-Gunnar Pettersson

Slutsatser

Kyrkan och den kyrkliga undervisningen var länge fast i en förmodern barnsyn. Den är det i vissa fall fortfarande, och behovet av att göra sig fri från denna har varit och är förstäligt.

Men för att återknyta till Miller-McLemores barnsyner tror jag att utmaningen för kyrkan är att kunna härbärgera en differentierad syn på barnet, där barnets mångtydighet bejakas och accepteras, även teologiskt. Barn är människor, och är som sådana lika sammansatta och svårtolkade som vuxna. Barn har, liksom vuxna, också mörka sidor. Vågar vi öppna upp för en reflektion och en diskussion kring barnet och olika sätt att se på barnet kommer vi i större omfattning att kunna ta barnet på allvar – just den fördel som Bonnie Miller-McLemore ser med den postmoderna barnsynen. Som hon konstaterar leder nämligen en alltför stark betoning på barnets oskuldskraft till att vuxna slutar att ta barn på allvar.¹⁶ Sven Hartman och Tullie Torstensson-Ed uttrycker det väl: ”Låt oss komma ihåg att det också hos barn finns motbjudande och skrämmande sidor som överallt annars i vår tillvaro. Att tillåta sig själv att se också de mörka sidorna hos barnen är ett sätt att visa dem respekt.”¹⁷

Den postmoderna barnsynen har helt enkelt något att tillföra den moderna barnsynens alltför upphöjt romantiserade och optimistiska bild av barnet. Genom att bejaka att barn är komplexa varelser kan vi i bästa fall dessutom få en mer realistisk bild av oss själva.¹⁸ I min forskning kring barnbiblar har jag till exempel visat att moderna barnbiblar, i all välmening, tenderar att välja bort ”svåra” bibeltexter, texter som Kain och Abel eller Hagar och Ismael, till förmån för mer ”snälla” och okomplicerade texter.¹⁹ Med största sannolikhet har detta att göra med att man inte vill ”utsätta” barn för dessa svåra texter, eftersom man är grundad i en (ofta) omedveten, modern barnsyn. Problemet med denna hållning är att man undanhåller barnet från det livstydande språk som även svåra texter har att erbjuda. Att våga låta barnen möta även svåra texter, som Kain och Abel eller Moses i vassen, är att ta dem på allvar,

16 Miller-McLemore, s 21.

17 Hartman och Torstensson-Ed, s 14.

18 Miller-McLemore, s 22.

19 Dalevi, 2007, s 51-71.

det är att ge dem livstolkande bilder även för tillvarons mörkare sidor. Vilket barn har inte känt sig avundsjukt och förfördelat, såsom Kain, vilket barn har inte känt sig utlämnat såsom Moses i vassen, och vilket barn har inte känt utanförskap, såsom Hagar och Ismael i öknen? Barn strävar, liksom vuxna, efter att göra sin tillvaro begriplig, och här fyller även svåra texter en funktion.

Utmaningen blir därför att sträva efter en breddad syn på barnet och barndomen. Vi måste kunna tala om barn och barndom även i andra ord och kategorier än ”glädje”, ”förundran” och ”det sköna” utan att för den skull hamna i något annat dike (för ingen av oss vill ju tillbaka till den förmoderna barnsynens träsk).²⁰

Därför finns även svåra och livstolkande texter med i Barnens Bästa Bibel. Kain och Abel, Sara och Hagar, Moses i vassen... vi har valt att inte skygga för någon av dem. För de säger oss något om Gud. De säger oss dessutom något om livet, och de hjälper oss att tolka livet. Dessutom är de berättelser som är viktiga att känna till för att förstå den kristna traditionen. Barn har rätt att få ta del av den tradition och av de berättelser som präglat Sverige under de senaste tusen åren. Det har varit en av grundintentionerna med Barnens Bästa Bibel.

Avslutningsvis menar jag att berättelsen om Jesus och barnen är en god teologisk utgångspunkt för att förstå Jesus budskap som helhet. Vilka konsekvenser får det om vi tar berättelsen om Jesus och barnen på allvar? Om vi tar Jesus budskap om Guds rike på allvar? Om vi tar barn på allvar, och ger dem de berättelser, psalmer och böner som är deras tradition?

Min dotter Hanna är nu 19 år gammal. När jag satt och skrev denna artikel kunde jag inte låta bli, utan jag frågade henne om hon minns berättelsen om Moses och vassen. Det gjorde hon, och hon berättade att hon fortfarande har ett gott öga till just den berättelsen.

Kanske därför att den var livstolkande?

20 Se min diskussion kring detta i Dalevi, 2009, s 344-346.

Litteratur:

- Ariés, P., 1982, Barndomens historia (Gidlunds: Stockholm).
- Bakke, O.M., 2005, When Children became people: The Birth of Childhood in Early Christianity (Fortress Press: Minneapolis).
- Banér, A., "Barndomens historia speglad I bildkonsten: Ett kulturhistoriskt perspektiv", s 4-19, i Schotte, G., 1998, Barnet i historien (CHF: Karlstad).
- Bettelheim, B., 1979, Sagans förtrollade värld: Folksagornas innebörd och betydelse (Almquist & Wiksell förlag: Uppsala).
- Bauer, W., 1979, A Greek-English Lexicon of the New Testament: and Other Early Christian Literature (The University of Chicago Press: Chicago/London).
- Collins, A. Y., 2007, Mark: A Commentary (Fortress Press: Minneapolis).
- Dalevi, S., 2012, Låt berättelsen leva! Om barnet och bibeln (Verbum: Stockholm).
- Dalevi, S., "Barnet och läran om arvsynen", artikel i Svensk Kyrkotidning, nr 25-26 2009, s 344-346.
- Dalevi, S., 2007, Gud som haver barnen kär? Barnsyn, gudsbild och Jesusbild i Barnens bibel och Bibeln i berättelser och bilder (Verbum: Stockholm).
- Dalevi, S., "Gud som haver barnen kär? Om konstruktionen av den villkorade kärleken i Barnens bibel", s 135-143, i Grenholm, C., Forsberg, G. (red.), 2005, ... och likväl rör det sig: Genusrelationer i förändring (Karlstad University Press: Karlstad).
- Ehrman, B. D., 2012, The New Testament: A Historical Introduction to the Early Christian Writings (Oxford University Press: New York/Oxford).
- Greven, P., 1992, Spare the Child: The Religious Roots of Punishment and the Psychological Impact of Physical Abuse (Vintage: New York).
- Gundry, J. M., "Children in the Gospel of Mark, with Special Attention to Jesus' Blessing of the Children (Mark 10:13-16) and the Purpose of Mark", s 143-176, i Bunge, M., 2008, The Child in the Bible (Wm. B. Eerdmans Publishing Co.: Grand Rapids/Cambridge).
- Gundry-Wolf, J. M., "The Least and the Greatest: Children in the New Testament", s 29-60 i Bunge, M., 2001, The Child in Christian Thought (Wm. B. Eerdmans Publishing Co.: Grand Rapids/Cambridge).
- Hartman, S., Torstensson-Ed, T., 2007, Barns tankar om livet (Natur och Kultur: Stockholm).
- Kingsbury, J., D., 1988, Matthew as Story (Fortress Press: Minneapolis).
- Korczak, J., 1992, Hur man älskar ett barn (HLS Förlag: Stockholm).
- Lundberg, L.-Å., 1998, Barnet (Verbum: Stockholm).
- Luz, U., 2001, Matthew 8-20: A Commentary (Fortress Press: Minneapolis).
- Miller-McLemore, B., 2003, Let the Children Come: Reimagining Childhood from a Christian Perspective (Jossey-Bass: San Francisco).
- Rhoads, D., Dewey, J., Michie, D., 1999, Mark as Story: An Introduction to the Narrative of a Gospel (Fortress Press: Minneapolis).
- Sommer, D., 1997, Barndomspsykologi: Utveckling I en förändrad värld (Runa Förlag: Stockholm).

Bibelutgåvor:

Bibel 2000

New Revised Standard Version

Utgiven i september 2020, första tryckningen.

© Sören Dalevi

För fler texter, filmer och poddar av biskop Sören, besök

www.svenskakyrkan.se/karlstadsstift/biskopen-svarar

Svenska kyrkan

KARLSTADS STIFT